

են գործերով, իսկ ազգայնական մաս թա-
ղեցնելով: Դառն սեղանով մինչև անգամ
սենեակի յատակը ծածկած է լինում թա-
ղեցնելով: Զուր ունենում է մի քանի
լուսամուտ իւրոյ յիշխմանով, որոնք ապա-
կի տեղ են բռնում: Հիւրասենեակից դե-
պի աջ գտնվում է մի դուռը, որ պատ-
կանում է կից սենեակին: Այդ է կանանց
բաժինը: Գաւ մեծ է, բայց շատ զիջելի
ծածկած է զանազան արհեստի գործու-
ածքներով: Եւ սենեակի բոլոր փայտեայ մաս-
սուները այն է՝ յատակը, առաստաղը, դա-
նազան կանարանները, պահարանները, ու-
րոնք շինած են պատերի մէջ, զարդարած
են զանազան քանդակագործած պատկեր-
ներով: Երկայնքը օրվայ մեծ մասը անց
են կացնում: մեծ սենեակում անդադար
փափկելով թախտերի վրայ, որոնք ծած-
կած են գործերով: Նոքա հագնված են
լինում շատ մաքուր, լուսացած և ունա-
մաններով: Եւ ոչ մի երեխայ չեսայ, որ
բոբիկ լինէր, այլ նոքա բոլորը ունին կա-
շեայ ունաման: Երջումը շինքով:

Գեղի ձախ դարձնալ գտնվում է մի
դուռը, որ տանում է դեպի անասնոցը,
դարձնանոցը (յարտանոցը) և հայի ամ-
բարները: Անասնոցը այնպէս մաքուր են
պահպանում, որ եւ խորհուրդ կայի մեր
տանտիրիկներին մի քանի բան ընդունելու
նոցանց: Բոլոր անասունները կապած են
և նոցա կերակրում են օրը երկու ան-
գամ բաւական և առատութեամբ, որով
և բացատրվում է նոցա չափաւոր զի-
րութիւնը: Եւ չհամարելով ոչ մի տան,
ուր չլինէին քանի մի զորդ եղբ, մի ձի և մի
զոյզ կով, իսկ մեծ մասը ունի անասնաբու-
ներ: Նոցա հայրը պտղաբեր սեւահոնը շե-
նոր հետ այնքան շատ է լինում, որ այն
զերբաւատար, որ մի ամբողջ տարւոյ աւե-
լորդ պաշար չէ ունենում, համարվում է
հասարակութեան անպիտան անդամ:

Դառն հետաքրքրել կրնանք այն թուե-
րը, որ կհաւաքեն Վարդի նահանգի նա-
հանգապետ Պապիկն այն մասին, թէ ինչ
քանակութեան պաշարներն և հարցարկե-
ցութեան միջոցներն են տուել Վարդի նահան-
գի ընտանիքները բոլոր պատերազմի ժամանակ
առաջ թուրքերի զորքերին և ապա մեր Ռուս
զորքերին: Այլ թուերը ամենաանարար
կերպով ցոյց կապին, որ մեր ոչ մի հա-
րուստ նահանգ չէր կարող տանել այն
հարկի հարկերը, որ մասը, որ տուին
Վարդի շքանկայի ընտանիքները:

Առանձին ուշադրութիւն է դարձնում
իւր վրայ իւրաքանչիւր տանտիրիկը խո-
հանոցի անոթները: Կրկնակարգը, որ շատ
շատ է լինում, մեծ մաքուրութեամբ պահ-
պանված և ահագին արժեքութեան, այն-
պէս որ մեր երեխան խաղալիս: Լոյսն է,
որ նոյն պաշտօնը կատարում է և այնտեղ,
զարմացած էր մնացել պղնձկարգի քա-
նակութեան վերայ, երբ հարկաւոր եղաւ
իւրաքանչիւր տնից դուրս կրել ամբողջ
սայլերով:

Հայերի ընտանեկան կեանքը բոլորովին
այնպէս է, որպէս թուրքերին: Հայերի
կեանքը տակն հաւասար իրաւունք ունին:
Նոքա բոլորովին չեն քաշվում պատուա-
սիրելու իւրեանց հիւրին: Նոքա չեն աշ-
խատում այնպէս խառնակ կերպով ծած-
կելու իւրեանց երեսները, որպէս թուրքերի
կեանքը: Նոքա մինչև անգամ իւրեանց
սկսում են զրոյց բանալ օտարական հիւ-
րերի հետ: Նոքա շորերը շատ մաքուր են,
և բազմաթիւ են մանուսներ տաճկական
կարմիր շիւթից:

Պատասխանական գործերը զիջելով
կատարում են մի քանի ընտանի մար-
դիկ, որ կազմում են մի շէլիս, որին
պատկանում է լինողական ձայն: Նոքա
հասարակութիւնը ընտրում է մի տարրի:
Մի քանի միակեանցի մօտիկ գտնվող
զիւղերը ունենում են մի ուսումնարան,
ուր դաս է տալիս հայ քահանայ: Ուսում
նորանորումը դաստիարակութիւնները լի-
նում է բացառապէս միայն Հայոց լեզուով:
Որքան եւ աշխատում էր հարցնել տաճ-

կական կառավարութեան տուած ներու-
թիւններին մասին, եւ երբեք պատասխան
չէի ստանում. նոքա միշտ աշխատում էին
հեռու պահել իւրեանց այդպիսի խօսակ-
ցութիւնները:

Այդպիսի հարցերին պատասխանում էին
միայն Վարդի հայերը, սակայն որ Քրդերը
շատ անգամ ներկայում էին նրանց,
բայց հեռագիր ուղարկելով երջումի վա-
րի ին և հեռագրի պատասխանը վճարե-
լով, նոքա խոյն բաւականութեամբ էին
ստանում հեռագրով: Մի Վարդից հայ
մանրակաշառ ինձ պատմեց հետեւեալ ի-
րողութիւնը: Վարդի պաշարման ժամանակը
եւ խաղում էր զնգախաղ մի տաճիկ
ուսանող: Գործի կապիտանի հետ: Նոքա
արժէր մի ոսկի, եւ տարայ տարը պար-
տիա հետեւաբար և ստացայ տարը ոսկի:
Հասնումէկերորդ խաղի ժամանակը բար-
կացած կապիտանը ինձ կոչեց շուրջ և
եւ այլ խօսքերը վերաբերված փայտով
զարկելի նորա զինին: Կատարած կապի-
տանը իւր ընկերների օգնութեամբ կապեց
հային, խնդ նորանցի իւր տանել առած
տարը ոսկին և յետոյ դուրս արեց: Հայը
զանգաւորը ընդհանրապէս ծաղիկ փայլուն,
որ կանչեց իւր մօտ կապիտանին և վկա-
նորին և համագումարով իրողութեան ստա-
գութեան մասին, հրամայեց կապիտանին
անյապաղ վերադարձնել հային բոլոր առ-
նել տուած ոսկիքը և առանց սրի ման-
դիւր 7 օր, որ թուրքերի մէջ համար-
վում է ամենախիստ պատիւ:

Վարդի ընտանիքը հայերի մասին շատ
բան չուներ տուել, որովհետեւ նոցանց
շատերը չեն մնացել քաղաքում: Մնացած
փոքր ունեւորները չլինում ինչ պատճա-
ռով իւրեանց բոլոր թանկանքին իրողները
թաք են կացրել գետնի տակ և իւրեանց
ցոյց են տալի շուրջ և շատ մահաւո-
րեամբ են նայում իւրեանց շուրջը կա-
տարող գործողութեանց վերայ: Եւ շատ
անգամ դիմում էր դեպի նոցա և հար-
ցում էր, թէ նոքա ինչ կարծիք ունին
միջոցիկ հայ պարտեական հրատարակու-
թեան մասին, նոցանց ով է ինչ ստա-
նում է արդեօք Վարդումը և թէ նոքա
ինչպէս են նայում իւրեանց ազգայնից Թիֆ-
լիզի հայերի վերայ: Եւ միշտ և ամեն տեղ
այդ մասին ստանում էր մի և նոյն դու-
շալիկ և լուռ պատասխանը այն է՝ նոքա
իւրեանց դեմքը թթաւանում էին և մի
կողմ էին շուռ գալիս: Եւ հայոց լեզուն
չլինում արուս և կարճ միջոց նոցա մէջ
միայն պատճառով պէտք է բաւականա-
նամ նոցա կեանքի այս շատ թեթեւ նկա-
րագրութեամբ, չնայելով որ նոցա կեանքի
մէջ կան շատ հետաքրքրելի և օրինակելի
կողմեր: Ինչ և ինչ այն քաղաք մայրա-
քութեան ներքոյ, որ եւ դուրս բերի նոցա
միջոց, չի կարող չլսողական մեր գը-
րականական գործիչներին և ասել նոցա
ականջում թէ յանձն առնել որ և ինչ
ազգութեան խնամատարութեան գերել
և իրեն հրապարակաւստ գտնել և դատա-
պարտել որ և ինչ ազգութիւն, իւր ար-
չելով չափել նորա մտածմունքը և ճշգ-
րութեամբ, հարկաւորութիւնները և բա-
րեքստութիւնները տակն են քան թէ
յանցանք: Եւ առաւել զգուշիկ են այդ
անհրաժեշտ բարեբարները երազները այն
պատճառով, որ նոքա մեծ մասամբ բոլո-
րովին ծանօթ չեն իւրեանց իր հոգաւորա-
րութեան առարկայ շինած ազգի կեանքի
նորութեանց հետ և դատելով նոցա մա-
սին չափազանց թեթեւութեամբ, շատ ան-
գամ ընկնում են կոշտ ու կոպիտ անե-
րեկ սխալմունքների մէջ: Փոխանակ նոցա
զրուցելով ճշգրութեամբ ձեւերից, նոքա արջի ծառայութիւն են անում նո-
ցա Մեր տեղային մասնաւոր ամբողջ տարի
հետեւեալ կերպով էր տանի անում իւր
ընկերացիների ականջները Փոքր Առիւծի
հայերի մասին, թէ նոքա քաղաքում են, կա-
րօտութիւնից կոտորվում են ինչպէս ծան-
ծիր: Թէ նոցա յաղիւտվում է և դուրս
է քշում տաճիկ կառավարութիւնը, թէ

չունին ոչ առն ու տեղ և ոչ շոր, թէ
նոքա հայադրեցով դադարում են իւրեանց
չնչին գործերով դեպի մեր երկիրները
և այլն. թէ նոցա պէտք է պրտակ և ա-
պաստանարան տալ մեզ մօտ տար ան-
գամ, թէ պէտք է նոցա հաղցնել և կե-
րակրել ! ! !

Այդ ձեր հոգացողութիւնը թող ձեզ
մնայ, ձեզանցից նոքա երբեք այդ չեն խնդրում:

Կ. Արեւիկայի

ՆԱԽԱԿ ԹԻՖԼԻՉԻՑ

Հիմայ երբ արեւելեան պատերազմը դա-
դարել է, Թիւրքիայի և Ռուսիայի մէջ
զինուորային պայմաններն օտարազդե-
կ են: Հիմայ երբ արեւելեան խնդիրը մտել է
պատմութեան մէջ մի տարրերն է, նոր և
փոխաբար չըջան, հիմայ երբ մեծ պե-
տութիւնները զինաւորվում են, որ կար-
դանան տակն լաւ պաշտպանել խաղաղու-
թիւնն արեւելեան խնդիրը լուծելու ժա-
մանակ Կոնգրեսում, հետեւելով լատինա-
կան առածին. si vis pacem, para bellum
(եթէ կամենում ես խաղաղութիւն, պա-
տերազմի պատրաստուր), հիմայ երբ քա-
ղաքական դրութիւնը Եւրոպայում այն-
պիսի մի կերպարան է, չստացել, որ շատ
հեշտ կարող է զինաւորարման վերջը լի-
նել սկիզբն աւելի զահուրելի և եւրոպական
պատերազմի, տարակոյս չկայ որ ամեն հայ
լուրսում մտքը պատում է, թէ ինչպիսի
կերպարան, ինչպէս կըսեմք այս անգամ
արեւելեան կոնգրես խնդիրը: Այս շատ հաս-
կանալի է, որովհետեւ արեւելեան խնդիրը մեկ
մասը համայնական շարքի բարեկաւ-
րեան խնդիրն է:

Հայը մօտ հինգ դարտարութեան մէջ
ամեն տեղ պանդուխտ, իւր երկրում ան-
գամ օտար, այլ ևս չէ ցանկանում բու-
նաւոր լինողանու տեղ բռնել, որին հա-
գաւորութիւն են տալիս միայն նորա համար
և այնպիսի, որ մէջքից փայտը փոխելու
Հայը որչափ և անդէն ու անօգնական էր,
այս պատերազմին ևս մեծ դժգոհ տուաւ
և կրց իւր վերայ պատերազմի ամենա-
տեսակ դառնութիւնները, Հայը որչափ և
համեստ լինի, իւր ազգը ոչ մի կերպով
պակաս չի համարում իսկական թերակո-
ղիւմ ընտելուող քրիստոնեայ ազգերից:
Եթէ Բուլղարը, Մերքը, Բօսնիացին... կրել
են Օսմանեան լծի տակ շատ ներդրութեան
ներ և հիմայ իրաւունք ունին, ընդունակ
են ազատութիւնը վայելելու: Հայերն ա-
ւելի շատ ներդրութիւններ են կրել և ա-
ւելի իրաւունք ունին, ընդունակ են այդ
բանում: Եթէ կայ մի զանապանութիւն
հայ ազգի և Բալկան թերակողու քրիս-
տոնեայ ազգերի մէջ, այդ այն է, որ վեր-
ջիններն աւելի մօտիկ են արեւմտեղին, ա-
ւելի հեշտութեամբ կարողացել են իրանց
քրիստոնեայ յայտնել աշխարհին և ապաստա-
նել են Թիւրքիայի դէմ: Իսկ Ռուսաստանը
զրանց բարոյապէս և նիւթապէս օգնել է,
առանց դուրս փոխարէն նրանցից մի ծա-
ռայութիւն տեսած լինելու: Այն ինչ Հա-
յերը արեւմտեղին աւելի հեռու, աւելի
անպայտ, միշտ հաւատարիմ Սուլթանին,
օրինական ճանապարհով միայն բողբոջ
են Քուրդերի, կառավարութեան պարտա-
զանց պաշտօնական իրաւորութեան ինքնիւր
դէմ և պահանջել են Սուլթանից նոյն
ճանապարհով իւրեանց հասնելի իրա-
ւունքները, իսկ Ռուսաստանին Հայերը
շատ ծառայութիւններ են տրել:

Որովհետեւ Ռուսաստանը հրատարակեց
Թիւրքիայի դէմ պատերազմ յօդուս Սա-
մանեան քրիստոնեաների, հակառակ եւ-
րոպական տերութիւնների անգործունէու-
թեան և Անգղիայի բողբոջին և որովհետեւ
իւրը Սուլթանից յայտնել էր Հայոց պատ-
րարքին, որ նա պատերազմից վերջը չի
մտնանալ իւր ամենահաւատարիմ Հայոց
ազգը, ուստի ամեն հայ իրաւունք ունի
սպասելու, որ Կոնգրեսում Հայերին չեն մե-

տանալ: Մարդկային արմատական իրաւունք-
ների, ինքնիւրների, մարդասիրական և բեր-
ստանական զգացմունքների և համագումար-
ների դէմ կընեն ճշմարիտ, եթէ Հայերին
մօտանային, մէկ կողմ դնելու:

Այս տեսակ մտքեր, զգացմունքներ կին
մեր սիրտը զաղեցնում, երբ մէկ քանի
օրեր առաջ մեր ձեռքն հասաւ մի հե-
ռագիր որի մէջ յայտնուած էր. Անգղիայի
Լէյթոնի զորամասը, Ներսէս պատրիարքը
կամենում է առաջարկել Սուլթանին, ու-
րեմն և ինկուր Կոնգրեսին Հայաստանի ինք-
նավարութիւնը: Այս լուրը մեզ համար
շատ հաճելի է, մանաւանդ որ մինչև վերջին
ժամանակ կարճուած էր թէ Անգղիայի շա-
հերը պահանջում են Թիւրքիայում estatu
quo ante bellum, պաշտպանել, որ բոլորովին
հակառակ է Ռուսաստանի դիտաւորութեան:
Եւ ով որ փոքր ինչ Անգղիան ճանաչում
է, դիտել, որ Անգղիան Հայի վնաս չի կա-
մենալ և այդ առաջարկութիւնը հայերին
չի փնտրել: Ամեն հայի սիրտը այդ մտքից
ուրախանում է, բայց կոտուրնի ի հարկե-
լուտ երեւոյթին հայ, իսկապէս տխուր և
ստոր արարածներ, որոնց անձնական շա-
հերի, պաշտօնների համար, նոյնպէս այդ-
պիսիներին պատկանող, փողով առնող և
ծախող մամուլների համար ցանկալի և
դուրեկան չէ այդ լուրը, այդ առաջարկու-
թիւնը և ցաւ կապաւած է, երբ Թիւրքի-
այի թշուառ հայերը մի և նոյնը ստանան,
ինչ որ Բուլղարը, Սերբը, Բօսնիացին.....
ստանալու է:

Անհատական էր միայն հեռագրի եր-
կրորդ մասը, ազգային ժողովը մերժում է
այդ առաջարկութիւնը: Մենք սպասում
էինք այս վերջին խօսքերի բացատրութեանը,
ի հարկե անհամարութեամբ: Եւ ահա
Մշակը, ինչպէս մի քաղաքական լրագրի
կապականի, շտապում է մեր սպասած բա-
ցատրութիւնը տալու: Եթէ ընթերցողը
կամենում է իմանալ ինչու ազգային ժո-
ղովը ինքնավարութեան առաջարկութիւնը
մերժում է, ինչու համար դա կորստաբեր
և վնասակար է ոչ թէ միայն Թիւրքիա-
յում գտնվող հայերի համար, այլ և ա-
մեն հայի համար, ուր նա գտնուէր—
թող կարդայ Մշակի № 15 և Պոլսի 13
յուլուարի թիւթակցութիւնը Դ. օտորա-
ղութեամբ:

Մենք ուրիշ դէպքում այս նամակի
վերայ ուշադրութիւն չէինք դարձնել, մի
նամակ, որոյ հեղինակն, ինչպէս երևում է
զուրկ է քաղաքական գիտութիւնից և ազգա-
միտական, ու բարձր քաղաքականութեան
գիմակի տակ աշխատում է ամենատար-
բաւորականները բարձր Ներսէս պատրիար-
քի վերայ և ինքնավարութիւնը իբրեւ վե-
տանդաւոր մերժել:

Նամակից երևում է, որ նորա հեղի-
նակը թէպէտ և խելքով երկնայ է. բայց
հոգեով չար:

Պոլսի նամակագիրը մեզ հաւատացնե-
լու համար, որ իւր նամակը Պոլսից է
գրում և ոչ թէ ուրիշ տեղից, վերջապե-
նում է առեւտրական մեզ համար բողբո-
ջել անհետաքրքիր լուրերով. — «Ամեն բան
ստատարէն կայ, եթէ հաշտութիւնը հաս-
տատուի, շատ լաւ առեւտուր պիտի լինի:
Իսկ նամակը սկսում է: — «Եւր փութում
տեղիկացնել ձեզ Ներսէս պատրիարքի
քաղաքագիտական մի նոր և ծիծաղաշարժ
գործը»:

Տեսնեք ինչ է այդ գործը: «Որովհետեւ
Թիւրք տերութիւնը զօրք կուզէ հայերէն,
որովհետեւ ուրիշ քրիստոնեայ ազգեր դա-
նապատ արտօնութիւններ կը պահանջեն,
ինչ (Ներսէս) ալ կուզէ պահանջել տերութիւ-
նէն Հայաստանի համար ինքնավարութիւն
կամ թէ անեղ մի տեսակ կառավարութիւն
ինչպէս է իւրեանցիկ մէջ: Հարցնում ենք
ընթերցողից ինչ կայ այսուհի ծիծա-
ղաշարժ գործը: Պատրիարքն այս առա-
ջարկութիւնը շատ դրաւիչ համարելով,
պ. նամակագիրը, աշխատում է զգուշա-
ցնել հայերին ինքնավարութեան փոխադա-

ւոր ձգտումից: Նա շարունակում է. բայց
պէտք է նկատենք թէ ինչ պարագայների
մէջ և ինչ պատճառից առաջացած է այդ
գործը:

Տեսնեք. — «Մեր պատրիարքն ալ կը
կարծէ թէ այդ կերպով առեւտրական կա-
ռավարութիւնը պիտի ստիպուի առեւ թէ
որովհետեւ Բուլղարիկները համար իմ ա-
րած պահանջումները Հայերին ալ օրինակ
կեր են, ուրեմն հարկաւոր է որ Բուլղա-
րիայէն ոչնչու չը շահեւորվ յետ քաշուիմ,
որպէս զի չը ստիպուիմ Հայաստանը Հա-
յերին թողուլ: Այս կերպով պատրիարքը
կը կարծէ մի քարով էրկու թուշուրը
նա՞ծ լինել. (սովորաբար քարով թուշուրը
սպանում են և ոչ թէ բռնում)»: Այս
բանից երևում է, որ Ներսէս պատրիարքը
երեք բան է կամենում. ա. Հայաստանը
երբեք ինքնավարութիւն չկարողանայ ստա-
նալ. բ. Բուլղարիկը ինքնավարութեան
թիւթակցութիւնը, Գ. Ռուսաստանը իր թէ դէմ է
Հայերի Ռուսիան լծի տակից ապաստու-
լուտ:

Ուրեմն Ներսէս պատրիարքը երեք նը-
շանաւոր յատկութիւններ ունի, ա. անչափ
անխել է. բ. ստոր և ազգապետաց ընա-
րութեան տէր, գ. առաջին կարգի խա-
բար:

Միթէ Ներսէս պատրիարքը այդպիսի
անձն է, և եթէ այդպէս է, հարցնում
ենք ընթերցողից, ինչ կայ այս բանումը
ծիծաղաշարժ գործ: Այդ թող մնայ: Ե-
թէ նամակագիրը Պոլսից Ներսէսին այդ-
պէս լաւ է ճանաչում և գիտէ նորա շար-
խարհողները, կարծում ենք որ մի և նոյնը
գիտեն և նորա նման «ամեն հեռատես
հայեր»: Ուրեմն էլ ինչու է շարունակում.
պատրիարքն այս առաջարկութիւնն և
փաստաբանութիւնը, շատ հաւանական չէ,
որ համար թիւթակցութեան գտնել ազգին
առաջն, ու
րովհետեւ Անգղիան իւր ինտրիգաներով
զգուշացած է ամենին:

Հարցնում ենք, էլ ինչ հարկաւոր էր
Անգղիայի ինտրիգաներից զգուշուտ սպա-
սել, երբ արդէն ամենին յայտնի պիտի
լինէր պատրիարքի շար զիտաւորութիւն-
ների և ինքնավարութեան վնասակար լի-
նելը: Պ. նամակագիրը բարձր քաղաքակա-
նութիւնով իւր նօսը ուղղու ծանրաբեռ-
նած «որովհետեւ Անգղիայի Թիւրքիային
խաղից, շարունակում է այս պատճառով
ամեն հեռատես հայեր կը խորհեն թէ
Լէյթոնի թիւթակցութիւններին անաւով
իր խաղիքը և Ռուսիայի դէմ բողբոջ
լինելը: Եւր տաճկաստանին հպատակ հայ
ազգ օրինական ճանապարհով իւր տիրո-
ջից ինքնավարութիւն է խնդրում, այն էլ
այն ժամանակում, երբ ինքը Ռուսաստանը
Կոնգրեսում հանդիսանալու է իբրեւ պաշա-
պան արեւելեան քրիստոնեաների, հարցը
նում ենք. ինչու պէտք է այդ բողբոջ հա-
մարել Ռուսիայի դէմ: Եւ ինչ ունին
հայերը կորցնելու, եթէ Լէյթոնի թիւթա-
ղութիւնը խաղիքն է: Պ. նամակագիրը
պատրիարքի բանն օւ ստանաներ Ներսէսին
ինչպէս է ինքնավարութիւնը իբրեւ վե-
տանդաւոր մերժել:

Նամակից երևում է, որ նորա հեղի-
նակը թէպէտ և խելքով երկնայ է. բայց
հոգեով չար:

Պոլսի նամակագիրը մեզ հաւատացնե-
լու համար, որ իւր նամակը Պոլսից է
գրում և ոչ թէ ուրիշ տեղից, վերջապե-
նում է առեւտրական մեզ համար բողբո-
ջել անհետաքրքիր լուրերով. — «Ամեն բան
ստատարէն կայ, եթէ հաշտութիւնը հաս-
տատուի, շատ լաւ առեւտուր պիտի լինի:
Իսկ նամակը սկսում է: — «Եւր փութում
տեղիկացնել ձեզ Ներսէս պատրիարքի
քաղաքագիտական մի նոր և ծիծաղաշարժ
գործը»:

